TE-palvelut
AN-tjänster | TE services

26.1.2023

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi, HE 207/2022 vp.

Uudenmaan TE-toimiston lisälausunto

1. Työllisyysvaikutus

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtoa koskevan uudistuksen tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä edistämällä työn kysyntää ja tarjontaa valtion ja kuntien välisellä yhteistyöllä sekä vahvistaa alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä palveluilla hyödyntämällä kuntaekosysteemin mahdollisuuksia.

Uudistuksen työllisyysvaikutuksen arvioidaan olevan 7 000-10 000 työllistä palvelujen tuottavuuden, saatavuuden ja vaikuttavuuden kasvun kautta. Uudenmaan TE-toimisto katsoo, että mainittu työllisyysvaikutus vaikuttaa hyvin vaatimattomalta suhteessa uudistuksen mittakaavaan. Toisaalta on myös vaikea tunnistaa, mitkä elementit uudistuksessa tuovat edellä mainitun työllisyysvaikutuksen. Uudenmaan TE-toimisto pitää lisäksi varsin todennäköisenä, että organisoitumisvaiheen työllisyysvaikutus on negatiivinen, ja uudistuksen ollessa lähinnä hallinnollinen työllisyysvaikutukset jäänevät kaiken kaikkiaan vähäiseksi.

Uudenmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan vastaava 7000-10 000 työllisen lisäys olisikin saavutettavissa panostamalla olemassa olevan ja toimivan nykyjärjestelmän puitteissa esimerkiksi uuden yrittäjyyden tukemiseen, lisäämällä työhakijoiden ehdolle asettelua avoimiin työpaikkoihin, investoimalla ammatillisia siirtymiä tukevaan työvoimakoulutukseen sekä poistamalla lainsäädännön keinoin työllistymisen esteitä. Työvoimaviranomaisten työllä saavutetut työllisyysvaikutukset koostuvat useista työllistymistä edistävistä palveluista. Lisäksi Uudenmaan TE-toimistossa tehdyn tilastotieteellisiin menetelmiin perustuvan analyysin mukaan työttömille suunnattuihin koulutuksiin ja valmennuksiin osallistuminen lyhentää työnhaun kestoa noin kahdella kuukaudella niihin työnhakijoihin verrattuna, jotka eivät ole kyseisiin palveluihin osallistuneet.

2. Onko alueella kokemusta kuntakokeiluista?

Uudellamaalla toimii viisi kuntakokeilua, joissa on yhteensä 7 kuntaa: Helsinki, Espoo, Vantaa-Kerava, Porvoo ja Raasepori-Hanko. Uudenmaan TE-toimisto on tehnyt työnvälitystilastoon perustuvaa seurantaa Uudenmaan TE-toimiston ja Uudenmaan alueen kuntakokeilujen työllisyyslukujen kehityksestä, johon liittyen tämän lisälausunnon liitteenä on 25.01.2023 laadittu Uudenmaan TE-toimiston ja Uudenmaan kuntakokeilujen tilastokatsaus.

Uudenmaan TE-toimiston tutkijoiden mukaan siirtymistä työmarkkinoille seurataan työnhaun päätösten lukumääriä ja päätössyitä tarkastelemalla. Kuntakokeilujen alusta vuoden 2022 loppuun mennessä (1.3.2021-31.12.2022) Uudellamaalla työnhakuja päättyi yhteensä lähes 114 000 kertaa siihen, että työnhakija siirtyi työmarkkinoille. Kokonaislukumäärästä on kuitenkin mainittava, että työnhakija saattoi siirtyä työmarkkinoille useaan kertaan em. ajanjaksolla ja palata työn päätyttyä uudelleen asiakkaaksi. Edellä mainitusta lukumäärästä n. 72 500 oli Uudenmaan TE-toimiston asiakkaiden siirtymisiä työmarkkinoille ja n. 41 000 Uudenmaan kuntakokeilujen asiakkaiden. Asiakasmäärä Uudenmaan TE-toimistossa on laskenut kyseisellä ajalla hieman yli 60 000 asiakkaalla, kun samaan aikaan kokeiluiden asiakasmäärät ovat laskeneet noin 500 asiakkaalla. Uudenmaan TE-toimisto kuitenkin toteaa, että tilastollista eroa työmarkkinoille siirtymisissä selittänee osaltaan kuntakokeiluille lain perusteella määriteltyjen asiakasryhmien erilainen profiili sekä kuntakokeilujen suhteellisen lyhyt toiminta-aika tarkasteluajankohtaan nähden.

3. Käsitys halukkuudesta henkilöstösiirtoihin

Esityksessä henkilöstön siirtyminen kuntiin tapahtuu liikkeenluovutuksella ilman irtisanomissuojaa ja voimassa olevan virkaehtosopimuksen puitteissa. Uudenmaan TE-toimisto katsoo, että irtisanomissuoja turvaisi uudistuksen resursseja tilanteessa, jossa toimintamäärärahat eivät kohdennu uudelle työvoimaviranomaiselle, vaan peruskunnille. Irtisanomissuojalla olisi merkitystä myös henkilöstön työhyvinvoinnin ja henkilöstöresurssin säilymisen kannalta.

Työllisyyden kuntakokeilujen käynnistyessä 01.03.2021 Uudenmaan TE-toimiston tuli siirtää 434 henkilötyövuotta Uudenmaan kuntakokeiluihin. Siirtyvän henkilöstön määrä perustui työ- ja elinkeinoministeriön laskelmiin. Henkilöstön siirto valtiolta kokeilualueen kunnalle on tapahtunut valtion virkamieslain 20 §:n nojalla, joka edellyttää virkamiehen ja vastaanottavan viraston tai työnantajan suostumusta. Virkamiehen siirtämisestä päättää se virasto, jonka virkaan tai virkasuhteeseen virkamies on nimitetty. Virasto ei kuitenkaan voi siirtää henkilöä, ellei henkilö ole antanut suostumustaan siirtoon.

Uudenmaan TE-toimistossa 30 henkilöä ei antanut edellä mainittua suostumusta siirtymiselle ja 7 henkilön kohdalla vastaanottava kunta ei hyväksynyt esitettyä henkilöä.

Uudenmaan TE-toimistossa käytiin syksyllä 2022 ryhmä- ja yksilömuutoskeskustelut liittyen työllisyyden kuntakokeiluiden jatkumiseen pysyvään palvelurakenneuudistukseen saakka. Syksyn 2022 muutoskeskustelujen osalta vain yksi asiantuntija ei halunnut jatkaa työskentelyään työllisyyden kuntakokeilussa. Muut noin 600 kuntakokeilussa työskentelevää henkilöä antoivat suostumuksensa kuntakokeilussa työskentelyn jatkumiseen 31.12.2024 saakka. Samanaikaisesti muutoskeskusteluiden kanssa TE-toimistossa järjestettiin mahdollisuus ilmoittautua vapaana oleviin kuntakokeilujen tehtäviin. Koko Uudenmaan TE-toimiston henkilöstöä (n. 900 henkilöä) koskevassa ilmoittautumismenettelyssä 2 henkilöä ilmaisi halukkuuden siirtyä työskentelemään kuntakokeiluun.

Liite: Uudenmaan TE-toimiston ja Uudenmaan kuntakokeiluiden tilastokatsaus 25.01.2023